



LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
KOMMUNIKATIONSMINISTERIET

Datasäädöksen täytäntöönpano

Tilannekatsaus

Datatalousfoorumi 29.4.2024

Kansallinen täytäntöönpanotyö käynnissä

- Asetuksen kansallista toimeenpanoa tukeva työ aloitettiin välittömästi
- Säädös kattaa useita poikkihallinnollisia teemoja
 - yhteyksiä mm. julkisuus- asiakirjalainsäädäntöön, tietosuojasäätelyyn, pilvipalveluihin, tietokantasuojaan, yhteentoimivuuteen ja aineettomiin oikeuksiin
- Poikkihallinnollinen työryhmä
 - LVM, TEM, VM, OKM, traficom, KKV, DDV, TSV, tilastokeskus
 - Vastuuministeriö- ja yksikkö: LVM/TIO/TTI
 - Työryhmän toimikausi 2.10.2023–31.12.2024
- Aikataulullisesti työ jakautuu kahteen jaksoon
 1. Selvitystyö – valmis huhtikuussa 2024
 2. Yhteensovittaminen ja HE + muu jatkotyö
- Työryhmä tavannut noin kerran kuussa
- Lisäksi käyty runsaasti erilliskeskusteluja eri viranomaistahojen kanssa

Kansallisen työryhmän tavoitteet ja tehtävät

- Työryhmän tehtävänä:
 - koota eri hallinnonaloilla voimassa oleva nykytila (lainsäädäntö ja käytäntö) sekä tuottaa aineistoa vaikutustenarvioinnin pohjaksi
 - tuottaa ehdotus tavoiteltavaksi toimintaympäristöksi ja erityisesti selvittää tarkoituksenmukainen tapa järjestää datasäädöksen mukaiset viranomaistehtävät mukaan lukien seuraamussäätely
- Työryhmän tavoitteina:
 - muodostaa jaettu näkemys asetuksen sisällöstä ja vaatimuksista
 - tukea ministeriöiden tehtävää varmistaa hallinnonalansa EU-oikeuden mukaisuus
 - auttaa varmistamaan täytäntöönpanosäätely koherenttius ja tarkoituksenmukaisuus
- Työryhmän työ kootaan ensin arviomuistioksi
→ materiaalia hallituksen esitykseen ja hallinnonalan ohjaamiseen

Keskeiset ehdotukset arviomuistiossa

- Arviomuistiossa on kuvattu nykytilaa keskittyen viranomaisten tehtäviin ja toimivaltuuksiin ja viranomaistehtävien työnjakoon sekä arvioitu mahdollisia lainsäädännön muutostarpeita, joita datasäädöksestä kansallisesti seuraisi
- Asetuksen II ja III lukujen osalta:
 - viranomaistehtävät tulevat olemaan etenkin valitusten vastaanottamista, tutkimista ja erityisesti sen selvittämistä, onko tiedot annettu vaatimusten mukaisesti sekä se, ovatko datan suojausjärjestelyjen tai luovuttamisesta kieltäytymisen edellytykset toteutuneet riitatilanteissa. Näihin voi liittyä kysymyksiä liikesalaisuuksista
 - Luvun II osalta valvonta kattaa sekä B2B- että B2C- tilanteita
- Luvun IV luvun osalta
 - valvottavaa liittyy sopimusehtoihin, korvausten kohtuullisuuteen sekä datan luvattomaan käyttöön
- Lukujen II, III ja IV osalta toimivaltaiseksi viranomaiseksi Suomessa esitetään Traficomia niiltä osin kuin toimivalta ei kuulu Tietosuojavaltuutetulle

Keskeiset ehdotukset arviomuistiossa (jatkuu)

- Arviomuistion valmisteluvaiheessa ei katsottu tarpeelliseksi perustaa uutta tuomioistuimen ulkopuolista riidanratkaisuelintä käsittelemään yritysten välisiä ja niiden käyttäjien välisiä riitoja datasäädöksen nojalla
 - IV luvun osalta merkittävää roolia ko. luvun täytäntöönpanossa tulee joka tapauksessa olemaan tuomioistuimilla
- Datasäädöksen V luvun osalta
 - Muistiossa selvitetty mm. asetuksen suhdetta kansalliseen julkisuus- ja asiakirjalainsäädäntöön sekä hätätilalainsäädäntöön
 - Luvun nojalla viranomaistehtäviä tulevat olemaan etenkin pyyntöjen julkaiseminen ja sen yhteydessä yleisen turvallisuuden vaarantumisen arviointi, ilmoitusten vastaanotto, henkilötietoja koskevien kysymysten arviointi, valitusten ja riitautusten käsittely, korvauksen tason käsittely sekä toiseen jäsenvaltioon sijoittautunutta datan haltijaa koskevien pyyntöjen käsittely
 - Luvun V osalta (koordinoivaan) vastuuseen esitetään Suomen osalta Traficomia

Keskeiset ehdotukset arviomuistiossa (jatkuu)

- Säädöksen VI luvun viranomaistehtäviä tulisivat olemaan etenkin sen varmistaminen, että esteet palveluntarjoajan vaihtamiselta poistetaan palveluntarjoajan tehokkaan vaihtamisen varmistamiseksi, vaihtamista koskevien sopimusehtojen valvonta sekä vaihtomaksujen asteittaisen poistamisen valvonta
- Lukujen VI ja VIII Suomen osalta toimivaltaiseksi viranomaiseksi Suomessa esitetään Traficomia. Työryhmän arvion mukaan parhaat edellytykset näiden lukujen viranomaistehtävien hoitamiseen olisi Traficomilla
 - Tätä tukee asetuksen edellytys, jonka mukaan asetuksen 23–31 artiklan sekä 34 ja 35 artiklan soveltamisesta ja täytäntöönpanon valvonnasta vastaavalla toimivaltaisella viranomaisella on oltava kokemusta data-alalta ja sähköisten viestintäpalvelujen alalta
 - Jatkotyössä on vielä tarpeen arvioida tarkemmin älysopimuksiin liittyvien valvontatehtävien järjestämistä kansallisesti
- Luvun VII osalta datankäsittelypalveluiden valvonnan suhteen valvovaksi viranomaiseksi esitetään Traficomia, jolloin ko. valvonta voisi yhdistyä muuhun datankäsittelypalveluiden valvontaan
 - Lisäksi Suomen osalta artiklassa tarkoitetuksi jäsenvaltioiden kansalliseen turvallisuuteen tai puolustukseen liittyviin etuihin liittyväksi lausuntoja antavaksi tahoksi esitettäisiin kansallisen turvallisuuden osalta Suomessa sisäministeriötä ja puolustuksen osalta Pääesikuntaa

Keskeiset ehdotukset arviomuistiossa (jatkuu)

- Datasäädöksen X luku
 - Arvion mukaan ko. luvun täytäntöönpano ei edellyttäisi kansallisesti viranomaisten vastuisiin muutosta
 - tekijänoikeuslakiin tehtäisiin muutos, joka vastaisi säädöksen artiklaa 43
 - selventäisi, ettei sui generis tietokantasuoja ulotu koneen luomaan dataan eikä siten estä pääsyä tällaiseen dataan datasäädöksen mukaisesti
- Traficomista tulisi datasäädöksen täytäntöönpanoa varten datakoordinaattori Suomen osalta
- Henkilötietojen käsittelyyn liittyvien viranomaistehtävien osalta Suomessa toimivaltaisena viranomaisena tulisi olemaan Tietosuojavaltuutettu

Seuraamuksista

- Säädöksen seuraamussäätely tulee varsinaisesti olemaan tulevan hallituksen esityksen kohteena
- Tähän mennessä työryhmässä on pohdittu asian lähestymistä porrastetusti, ja neuvontaa ja ohjausta painottaen
- Seuraamusten tulisi olla oikeasuhtaisia rikkomukseen nähden, niin että seuraamuksen laatu ja määrä on sitä raskaampi, mitä raskaammasta ja pitkäkestoisemmasta rikkomuksesta on kyse
- Valmistelussa on myös pohdittu asiakkoitaisten seuraamuskollegioiden hyödyntämistä

Säädöksen keskeisiä vaikutuksia

- Uutta EU-tason sääntelyä ja useita uusia viranomaistehtäviä
- Säädöksellä voi – sen laajan soveltamisalan ja horisontaalisen luonteen vuoksi – ennakoida olevan laajakantoisia vaikutuksia
 - Artikloiden lisäksi standardit, sopimukset jne.
 - Horisontaali- ja sektorilainsäädäntöjen suhde
- Viranomaisten yhteistyö on merkityksellistä paitsi säädöksen velvoitteiden myös viranomaisten käytännön toiminnan sekä asiakkaiden näkökulmasta
- Liikenne ja viestintäviraston ja TSV:n tehtävät lisääntyisivät (arvio yht. 15 htv)
- Ratkaisujen ja tulkintojen yhtenäisyys / yhdenmukaisuus EU:n jäsenmaissa tällä hetkellä vielä avoin



Mitä seuraavaksi

- Työryhmän työ jatkuu
- Arviomuistiosta alkamassa lausuntokierros

- Hankeikkuna:
- <https://hankeikkuna.vnv.fi/app#/hanke/112063/kuvaukset>
- <https://hankeikkuna.vnv.fi/app#/lainsaadanto/113053/kuvaukset>



LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
KOMMUNIKATIONSMINISTERIET

Kiitos

Anna Aurora Wennäkoski
anna.wennakoski(a)gov.fi